Hukuk Bölümü 2010/153 E., 2010/231 K.

"İçtihat Metni"

Davacı : İstanbul Mimarlık Rest. İnş.Taah. San. Tic. Ltd.Şti.

Davalı : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı(Kocaeli Bölge Müdürlüğü)

O L A Y : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Kocaeli Bölge Müdürlüğü'nün 29.12.2008 gün ve 16937 sayılı işlemi ile; faaliyete başlayan iş yerini 1 ay içinde bölge müdürlüğüne bildirmeyerek, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 3. maddesine muhalefet edildiğinden bahisle aynı Kanunun 108. maddesine dayanılarak 98. maddesine göre idari para cezası verilmiştir.

Davacı, para cezasının kaldırılması istemiyle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

GEBZE 2. SULH CEZA MAHKEMESİ: 10.11.2009 gün ve D.İş No: 2009/459 sayı ile, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Kocaeli Bölge Müdürlüğünün B.13.O.ÇGM 1.41.077607.125.09-16937 sayı ve 29.12.2008 tarihli Kararının ve yaptırım niteliğindeki para cezasının iptalinin talep edilmiş olduğu, idari işlemin iptalinde İdare Mahkemesinin görevli olduğu, Adli Yargının görev alanı dışında kaldığının anlaşıldığı; 5326 Sayılı yasanın 27. maddesi gereğince itiraz konusunun İdari yargının görev alanına girdiği nedeniyle görevsizlik kararı vermiş; yapılan itiraz Gebze Ağır Ceza Mahkemesinin 11.12.2009 gün ve Değ.İş:2009/667 sayılı kararıyla kesin olarak reddedilmiş ve karar kesinleşmiştir.

Davacı Şirket, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

KOCAELİ 2. İDARE MAHKEMESİ: 01.04.2010 gün ve E: 2009/2438 sayı ile; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Genel Kanun Niteliği" başlıklı 3. ve 27. maddesinden bahisle; Kabahatler Kanunu'nun idari yaptırım kararlarına karşı başvurulacak kanun yollarına ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine bir hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi halinde ise uygulanmayacağının anlaşıldığı; 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında verilecek para cezalarına karşı 7 gün içinde yetkili İdare Mahkemesine itiraz edilebileceğine ilişkin 108. maddesinin 2. fıkrasının, 08/02/2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5728 sayılı Kanun'un 578/öö maddesi uyarınca yürürlükten kalktığı ve İş Kanunu'nda idari para cezalarına karşı başvurulacak kanun yollarına ilişkin bir madde hükmünün kalmadığı; uyuşmazlığa konu olayda; 21/10/2008 tarihinde faaliyete geçtiği halde işyerini 1 ay içinde Bölge Müdürlüğüne bildirmediği gerekçesiyle İş Kanunu hükümlerine göre davacı şirkete verilen 23.000,00TL idari para cezasının kaldırılması talebiyle Gebze 2. Sulh Ceza Mahkemesinde açılan davanın uyuşmazlığın idari işlemden kaynaklandığı ve İdare Mahkemesinin görevli olduğu gerekçesiyle görev yönünden reddedildiği, bunun üzerine bakılan davanın açıldığının anlaşıldığı; bu durumda; davacıya işyerini 1 ay içinde Bölge Müdürlüğüne bildirmediği gerekçesiyle İş Kanunu hükümlerine göre verilen para cezasına ilişkin davanın, İş Kanununda görevli mahkemenin düzenlenmediği ve bu nedenle dava konusu para cezasının genel kanun niteliğinde olan Kabahatler Kanunu kapsamında yer aldığı anlaşıldığından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde Sulh Ceza Mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varıldığı, açıklanan nedenlerle; 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İsleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli merciin belirlenmesi için dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Mahkemece yapılacak inceleme sonucuna göre davanın incelenmesinin bekletilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Ramazan TUNÇ, Sıddık YILDIZ, Ayper GÖKTUNA, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 01.11.2010 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…

…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 4857 sayılı Kanun'un 3, 98 ve 108. maddelerine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 3. maddesinde, işyerini bildirmeye ilişkin düzenlemeye yer verilmiş; 98. maddesinde, işyerini bildirme yükümlülüğüne aykırılık halinde verilecek idari para cezaları belirtilmiş; "İdari para cezalarının uygulanmasına ilişkin hususlar" başlığını taşıyan 108. maddesinde ise, "(Değişik: 15/5/2008-5763/10 md.) Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, 101 ve 106 ncı maddelerdeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir. 106 ncı maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (h) bendindeki tutar esas alınır" denilmiş, madde hükmü 26.5.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü

edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda; diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde " (1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Kocaeli 2. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Gebze 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 10.11.2009 gün ve D.İş No:2009/459 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 01.11.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.